

МОНГОЛ УЛСЫН СТАНДАРТ

Монгол Улсын үндэсний стандартчиллын тогтолцоо

2-р хэсэг:

Стандартын бүтэц ба боловсруулах дүрэм

MNS 1-2:2006

Албан хэвлэл

албан хэрэгцээнд

СТАНДАРТЧИЛАЛ, ХЭМЖИЛЗҮЙН ҮНДЭСНИЙ ТӨВ

Улаанбаатар хот

2006 он

албан хэрэгцээнд

Стандартчилал, Хэмжилзүйн Үндэсний Төв (СХҮТ)

Энхтайваны өргөн чөлөө 46А

Улаанбаатар 210351, Ш/Х - 48

Утас 266754, 263860 Факс (976-11) 458032

E-mail: masm@mongol.net

© СХҮТ 2006

“Стандартчилал, тохирлын үнэлгээний тухай” Монгол Улсын хуулийн дагуу энэхүү стандартыг бүрэн, эсвэл хэсэгчлэн хэвлэх, олшруулах эрх нь гагцхүү СХҮТ (Стандартчиллын төв байгууллага)-д байна.

АГУУЛГА

Өмнөх үг	v
1 Хамрах хүрээ	1
2 Норматив ишлэл	3
3 Нэр томъёо ба тодорхойлолт	3
4 Ерөнхий зарчим	5
4.1 Зорилго	5
4.2 Жигд байдал	6
4.3 Баримт бичгийн уялдаа холбоо	6
5 Бүтэц	6
5.1 Стандартчилах объектыг задлан хуваах	6
5.2 Бүлэг, дэд бүлгийн тодорхойлолт, дугаар	10
6 Төсөл боловсруулах	13
6.1 Урьдчилсан мэдээллийн бүрдэл хэсэг	13
6.2 Ерөнхий норматив бүрдэл хэсэг	14
6.3 Техникийн норматив бүрдэл хэсэг	16
6.4 Нэмэлт мэдээллийн бүрдэл хэсэг	22
6.5 Бусад мэдээллийн бүрдэл хэсэг	23
6.6 Нийтлэг дүрэм бүрдэл хэсгүүд	24
6.7 Тохирлын үнэлгээний асуудал	40
6.8 Чанарын удирдлагын тогтолцооны асуудал, найдваршил ба дээж авах.	40
6.9 Олон улс, бүс нутаг, гадаадын орны стандарт, баримт бичгийг үндэсний болгон хэрэглэх.	41
6.10 Монгол Улсын стандартын тэмдэглэгээ.	42
6.11 Үндэсний стандартад үзлэг хийх.	43
6.12 Стандартад өөрчлөлт оруулах.	44
6.13 Стандартыг хүчингүй болгох.	44
6.14 Стандартыг хянах.	44
6.15 Үндэсний стандартыг эрх зүйн баримт бичигт тусгаж хэрэглэх.	45
6.16 Байгууллагын стандарт боловсруулах.	45
6.17 Стандартыг компьютерт бичих, дамжуулах.	48
А хавсралт (мэдээллийн) Иш татсан үндсэн баримт бичгүүд	48
А.1 Танилцуулга	48
А.2 Хэлний иш татсан баримт бичгүүд	48
А.3 Стандартчилсан томъёолол зүй	48
А.4 Томъёолол зүйн зарчим ба арга	48
А.5 Тоо хэмжээ, нэгж, тэмдэглэгээ	49
А.6 Товчилсон нэр томъёо	49
А.7 Ном зүйн ишлэл	49
А.8 Техникийн зураг	49
А.9 Техникийн баримт бичиг	50
А.10 График тэмдэг.	50
А.11 Хязгаар, суулт, гадаргуугийн шинж чанар.	50
А.12 Сонгомол тоо	50
А.13 Статистик арга	51
А.14 Байгаль орчин ба түүнтэй холбоотой туршилт	51
А.15 Аюулгүй байдал.	51
А.16 Хими	51
А.17 Цахилгаан соронзон	51
А.18 Тохирол ба чанар	51
А.19 Олон улсын стандарт.	53

В хавсралт (мэдээллийн) Бүлэг ба дэд бүлгийг дугаарлах жишээ	54
С хавсралт (норматив) Нэр томъёо тодорхойлолтыг төсөл боловсруулах, танилцуулах	54
С.1 Ерөнхий зарчим	55
С.2 Томъёолол зүйн бие даасан стандарт	56
С.3 Танилцуулах	60
D хавсралт (норматив) Баримт бичгийн нэр боловсруулах.	60
D.1 Нэрний бүрдэл хэсэг	61
D.2 Хамрах хүрээг хязгаарлахаас зайлсхийх	61
D.3 Хэллэг, найруулга	62
E хавсралт (норматив) Бүтээгдэхүүний нэгээс дээш хэмжээг зохицуулах нь	63
F хавсралт (норматив) Олон улсын хэмжээнд стандартчилсан зүйлийн тэмдэглэгээ.	63
F1 Ерөнхий зүйл.	64
F.2 Хэрэглэх боломж.	65
F.3 Тэмдэглэгээний тогтолцоо.	65
F.4 Тэмдэгтүүдийг хэрэглэх.	65
F.5 Дүрсэлсэн блок.	66
F.6 Адилтгасан блок.	68
F.7 Жишээ.	70
F.8 Үндэсний хэмжээнд хэрэгжүүлэх нь.	72
G хавсралт Нөхцөл байдлыг илэрхийлэх үйл үгийн хэлбэр.	73
H хавсралт Зохиогчийн эрх	75
I хавсралт Тоо хэмжээ ба хэмжилтийн нэгж	76
K.1 хавсралт Стандартын нүүр хуудасны ерөнхий маяг	
K.2 хавсралт Стандартын эхний хуудасны ерөнхий маяг ба бичвэрийн хүрээний хэмжээ	

албан хэрэг

ӨМНӨХ ҮГ

“Стандартчилал, тохирлын үнэлгээний тухай” Монгол Улсын хуулийн дагуу улсын хэмжээнд стандартчиллын ажлыг хэрэгжүүлэх нэгдсэн арга зүйг олон улсын нийтлэг жишигт нийцүүлэх зорилгоор Монгол Улсын стандартчиллын тогтолцооны стандартуудыг Стандартчилал, Хэмжилзүйн Үндэсний Зөвлөл (СХҮЗ)-өөс батлан гаргасан юм.

Эдгээр стандартыг Стандартчилал, Хэмжилзүйн Үндэсний Төв (СХҮТ)-ийн Стандартчилал, тохирлын үнэлгээний бодлогын газраас дахин хянан боловсруулсан болно.

Монгол Улсын стандартчиллын тогтолцооны стандарт нь:

1) MNS 1-1 : 2006 Монгол Улсын стандартчиллын тогтолцоо. 1-р Хэсэг: Техникийн ажлын журам;

2) MNS 1-2: 2006 Монгол Улсын стандартчиллын тогтолцоо. 2-р Хэсэг: Стандартын бүтэц ба боловсруулах дүрэм гэсэн хоёр хэсгээс бүрдэнэ.

Эдгээр стандарт нь MNS 1-1:2000, MNS 1-2:2000, MNS 1-3:2000 тоот стандартуудыг хүчингүй болгож, орлох юм.

Энэ стандартын ерөнхий хүрээг хадгалсан боловч, 2000 оны стандартаас бүтэц бичлэгийн зарим зүйл, заалтыг нэлээд өөрчилсөн. Энэ стандарт нь стандартын төсөл боловсруулах, олон улсын ба бүс нутгийн стандартыг үндэсний болгох, улсын стандартад үзлэг хийх, өөрчлөлт оруулах, хянах арга зүйд хамаарна.

“Стандартын бүтэц ба боловсруулах дүрэм” хэсэг нь Монгол Улсын стандартчиллын зарим онцлогийг тусгаснаас ерөнхий утга агуулгаараа “ОУСБ/ОУЦТК-ын Удирдамж. 2-р хэсэг: Олон улсын стандартын бүтэц ба боловсруулах дүрэм” - тэй нийцэж байгаа болно.

Энэ стандартыг СХҮТ-ийн ахлах мэргэжилтэн Б.Ундраа боловсруулж СТУБГ-ын дарга Г.Гантөмөр, ахлах менежер О.Намжил нар хянасан бөгөөд Удирдлага ба тохирлын үнэлгээний стандартчиллын техникийн хорооны хурлаар хэлэлцэн зөвшилцөлд хүрсэн тул СХҮЗ-ийн хуралдаанаар батлуулсан болно.